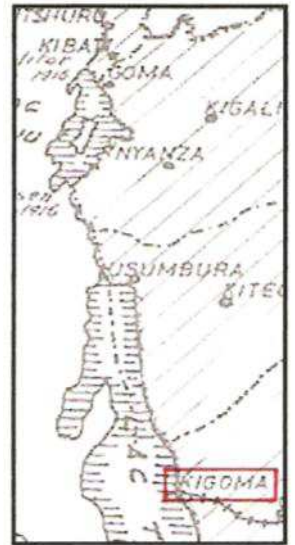

Het postbureel Kigoma tijdens de Belgisch bezetting van 29 juli tot 19 maart 1921

Par Walter Deijnckens, Titulair lid Belgische Akademie.

Kigoma was het eindstation van de trein DaresSalaam-Tabora-Kigoma dat door de Duitsers werd aangelegd en eerst volledig was in het jaar 1914. Kigoma kreeg een postkantoor op **18 maart 1914** maar werd op **21 juli 1916** al ontruimd door de inval van de Belgen

Op **28 juli 1916** namen de Belgische strijdmachten van de Zuid Brigade onder leiding kolonel Olsen Kigoma in. De militaire colonne trok verder naar Tabora met achterlating van een klein contingent soldaten die ook voor de doorvoer van de poststukken had te zorgen. De ontwaarding van de poststukken gebeurde met een drietal lijnstempels met het woord Kigoma die allicht achter gebleven waren door de Duitse beambten.

Type 1. Kigoma in gotische letters. (20 mm).

Waarschijnlijk gebruikt om de spoorweg kaartjes af te stempelen tijdens de periode Deutsch Ostafrika.

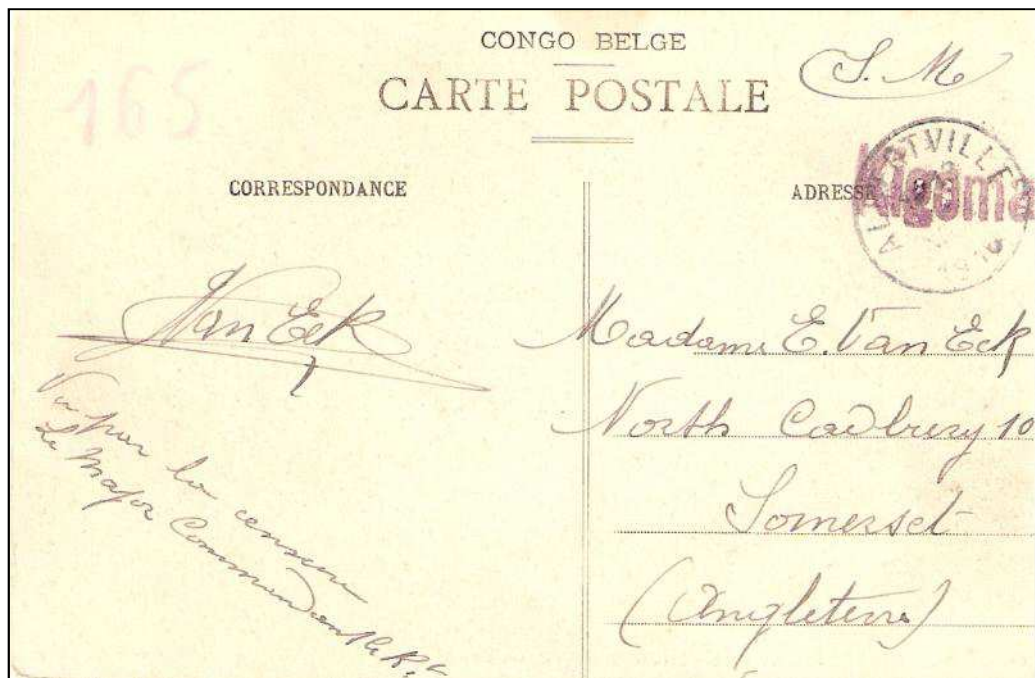

Postkaart gestempeld te **Albertville op 30 augustus 1916**, komt te Kigoma aan waar het de lijnstempel Kigoma krijgt tesamen met de censure en Occupation Belge commandement du cercle d'Udjidji stempels. Doorgestuurd naar Armée Belge en campagne met aankomst stempel van België Legerposterijen 4 XI -

Les Congolâtres

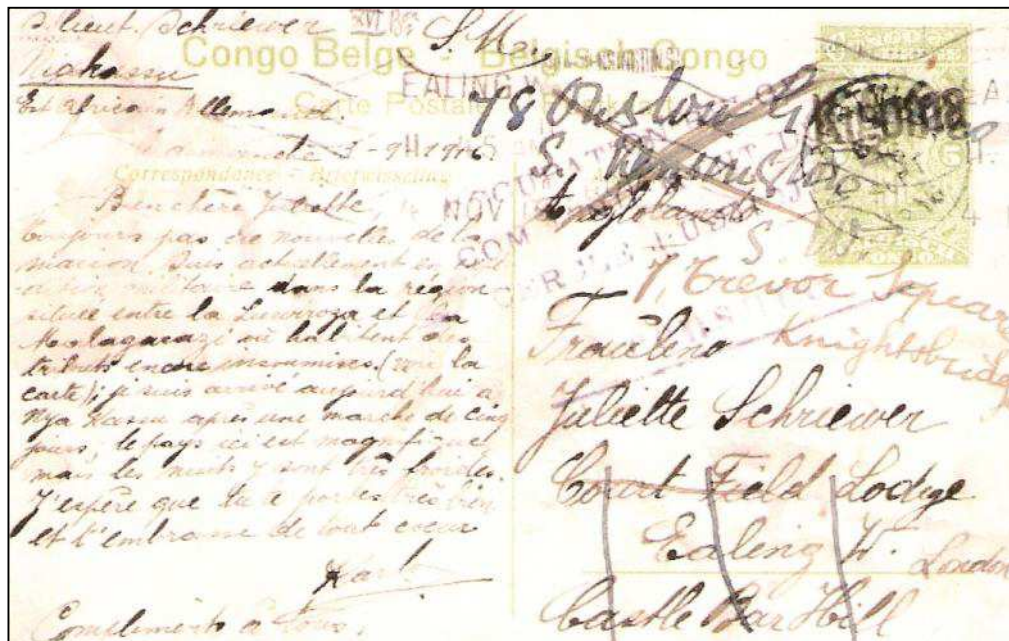
Type 2. Kigoma lijnstempel van 24 mm. steeds in violet.

Gebruikt van oktober tot november 1916. Albertville 12 NOV 1916 naar Somerset

Postkaart met geschreven vermelding: Vu pour la censure Le Major Commandant le Rt.

Type 3. Kigoma lijnstempel van 20.50 mm in het zwart. Gebruikt in oktober–november 1916.

Postkaart van 9/9/1916 met afstempeling Albertville 16.9.1916 naar Londen maar doorgestuurd. (Verzameling P. Maselis)

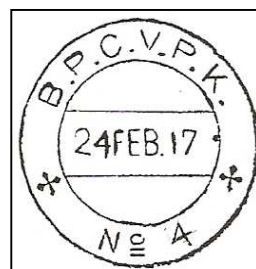
Les Congolâtres

Bureau postal en campagne Veld post kantoor N° 4.

Deze militaire stempel is te vinden vanaf **21 november 1916** te Kigoma.
De stempel zal er gebruikt worden tot **december 1917** waarna hij te Kitega te vinden is.

De gebruikte inkt is kan gevonden worden in violet, zwart en blauw afhankelijk van de datum.

In violet van 19/11/16 tot 22/2/17, zwart van 22/12/16 tot 30/4/17 en blauw van 10/2/17 tot 12/3/17.

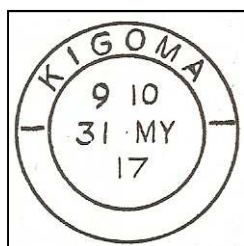

Postkaarten geschreven te Udjidji 24/12/16 en Kigoma 12/2/17, beide met afstempeling van **B.P.C.V.P.K. N° 4**. Vermits Udjidji onder Kigoma ligt nemen we aan dat de post van Udjidji naar Kigoma ging om verder verstuurd te worden en te Kigoma afgestempeld werd.

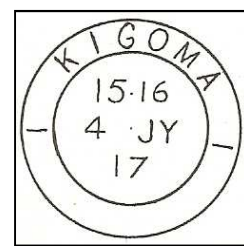
Kigoma dubbel ring stempels.

Het verschil in beide stempels ligt aan de stand van beide streepjes binnen de cirkels. In stempel type 1 liggen de streepjes bijna horizontaal met het rechtse iets naar boven geheld. In stempel twee ligt het rechtse streepje duidelijk naar beneden gericht.

Type 1.

Type 2.

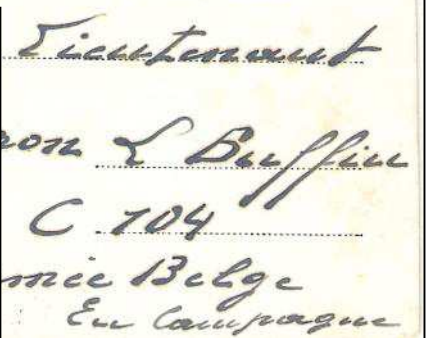
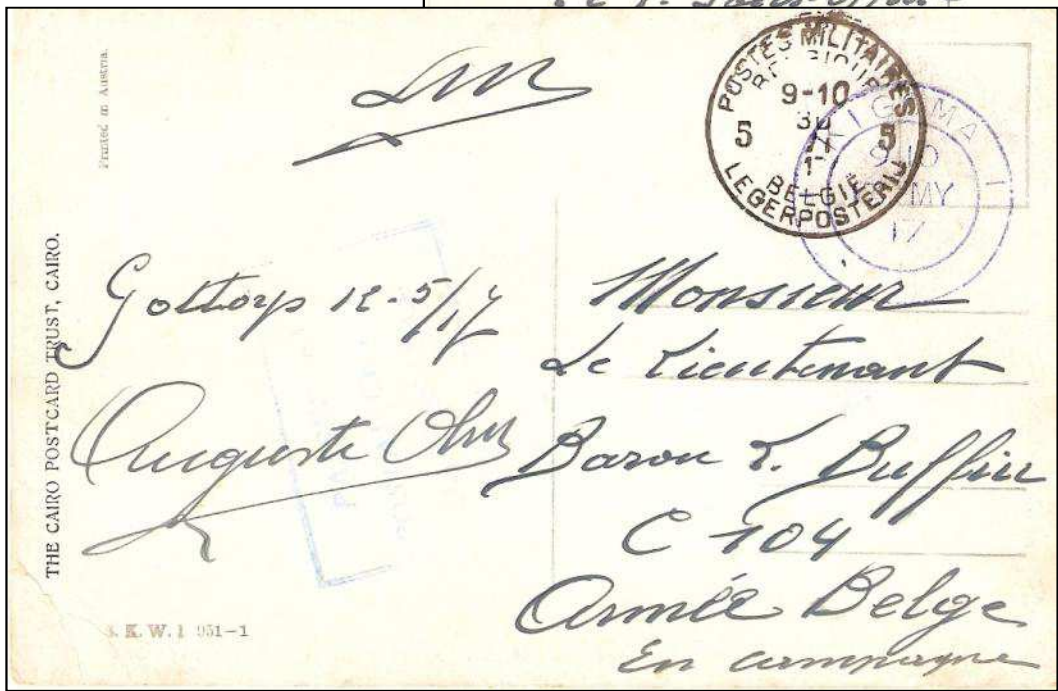
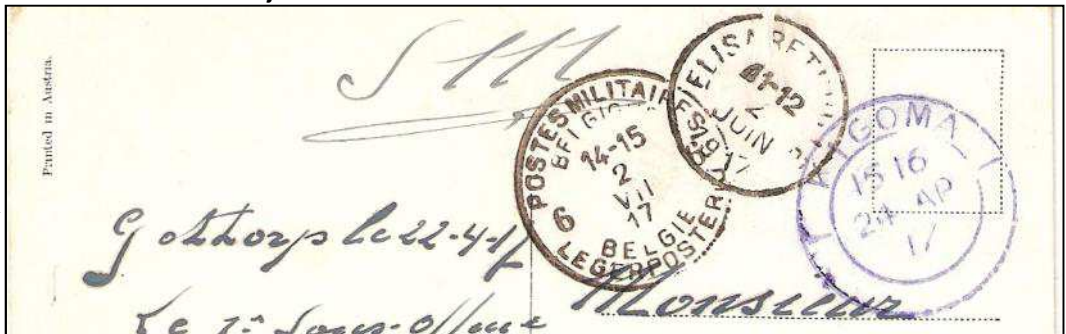
Les Congolâtres

Beide stempels werden in Nairobi besteld en aangeleverd in december 1916. De eerste afstempeling die met deze stempel is terug gevonden is **26 december 1916**.

Type 1 is terug te vinden in het blauw tot juli 1917.

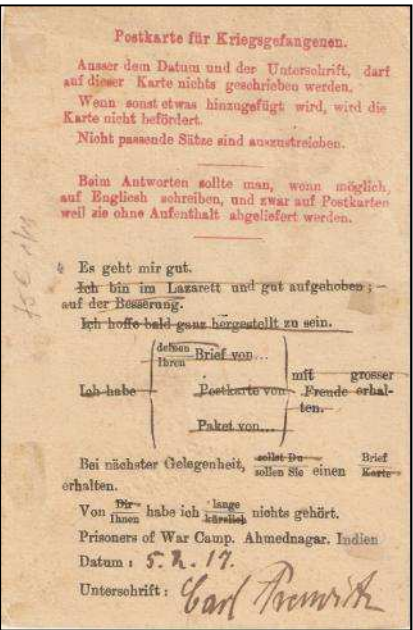
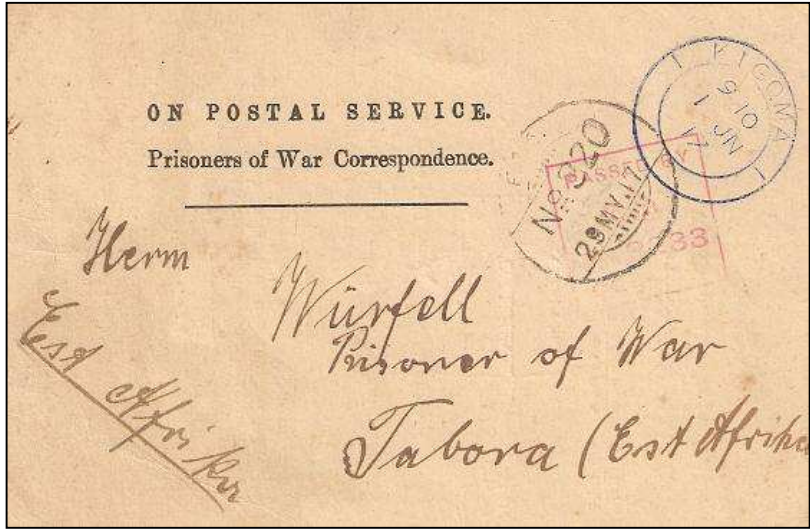
Kigoma 24 AP 17

Gottorp 22-4-17 over Elisabethville 2 JUN 17 naar Legerposterijen 6 in Frankrijk 2 VII 17

Kigoma 14 MY 17

Gottorp 12-5/17 naar Legerposterijen 5 30 VI 17 in Frankrijk.

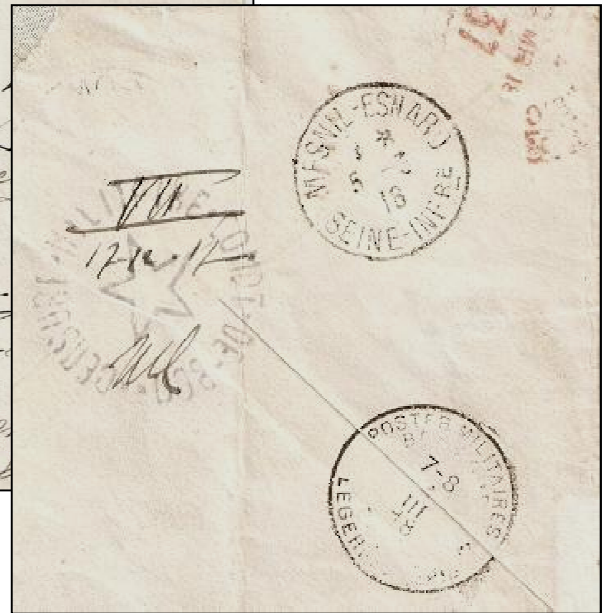
Kigoma 1 JN 17 type 1 op krijgsgevangene kaart met Engelse F.P.O.N° 320 en rode Passed by censor.

Les Congolâtres

Type 2. In gebruik tot de sluiting van het postbureau op 19 maart 1921.

AR (accusé de réception)
Kigoma 17 DE 17 naar
 Frankrijk via Dar-es-
 Salaam.

Gecensureerd door Leynen met Censure Militaire Comdt-De-Bon ster stempel, rode registered stempel van London 4 MR 18, Legerposterijen 4 III 18 en aankomst stempel Mesnil-Esnard 5 – 3 18. Port : 25 c. voor het aantekenrecht + 25 c. voor A.R. = **50 c. totaal.**

Vanaf juni 1917 kan aangetekende briefwisseling te vinden zijn met een aanteken strookje waar een **lijnstempel Kigoma** op geslagen is.

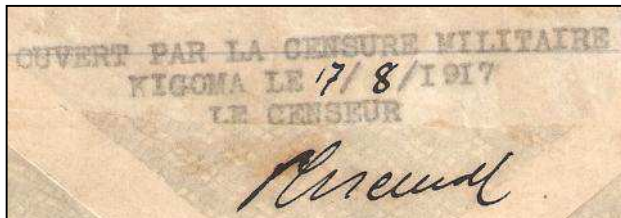
Kigoma 8 JN 17 naar Kabalo over Albertville 9 JUN 17 maar doorgestuurd naar Kiambi(nabij Kabalo) met geschreven tekst : Vu pour la censure. Stempel defense du Tanganika * Etat Major Vu pour la censure. Port : 25 c. voor het aantekenrecht.

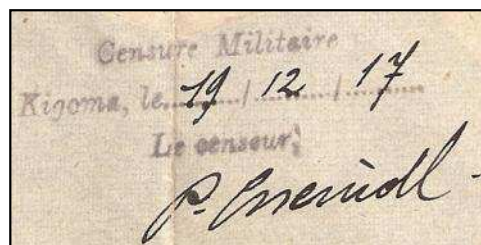
Les Congolâtres

Eind augustus 1919 werd een einde gesteld aan het voorlopig militair bestuur en de censuur op de briefwisseling werd opgeheven op 11 juli 1919.

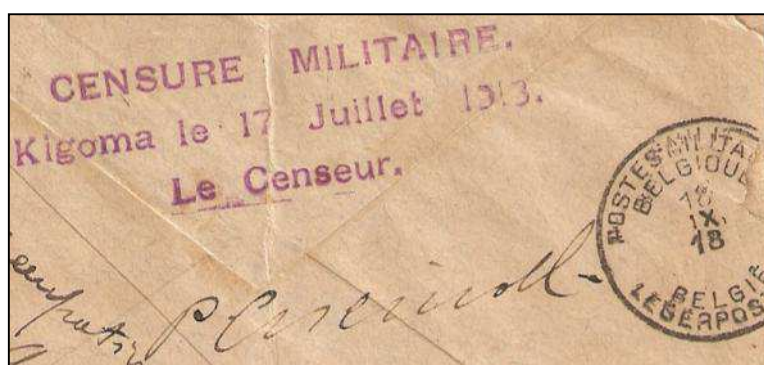
Commandant P. Greindl die dienst deed in 1917-1918 in de “Groupement de la Force Publique” in de regio Kigoma – Udjidji censureerde de briefwisseling en liet dit weten op verschillende manieren door gebruik te maken met stempels en etiketten.

Kigoma le 17/8/1917 P Greindl op etiket.

Kigoma, le 18/12/17 P. Greindl

Kigoma le 17 Juillet 1918.

Postkaart van **Kigoma 19 MR 21** naar Antwerpen met vermelding:

Vandaag is het de laatste dag van Belgische post alhier.

Opmerkingen.

In 1984 schrijft dhr. R. De Graeve in een artikel reeks dat in 1921 het ministerie van kolonies een reeks postzegels uitgaf met een gotische lijnstempel Kigoma (ter herinnering aan de inname van Tabora). Het is een vulgaire vervalsing. Deze stempel hoort bij de curiosa.

Volgens Abbé Gudenkauf zou kolonel Moulaert de aanmaker zijn van de postzegels met de gotische opdruk Kigoma. Er is echter geen verdere informatie gevonden over oplagen enz.

De Officiële Belgische Catalogus vermeldt deze zegels onder nummers 1 tot 8. Vermoedelijk werd de opdruk Kigoma met lijnstempel gebruikt als afstempeling of ontwaarding van de zegels en zijn geen officiële postuitgave. Een officieel document van het ministerie van kolonies, dat deze uitgave bevestigd is nog niet gevonden.

Vervalsingen van de drie Kigoma lijnstempels zijn schering en inslag, opletten is dus geboden.

Kigoma was het postaal centrum van Karema tot Kisenyi vanaf 27/2/16 tot 22/2/1921.

Bronnen.

- Dhr. R. De Graeve. De Postzegel N° 423 tot 436. (1983-1984) Balasse Magazine.
- Dhr. L. Tavano. Liste des cachets B.P.C.V.P.K. (2010)
- Dhr. J-M. Frenay. Les postes civiles Belges dans l'Est Africain Allemand pendant la guerre 14 – 18.
- Dhr. J-M. Frenay. Les postes militaires Belges dans l'Est Africain Allemand pendant la guerre 14 – 18.
- Dhr. A. Vindevoghel. Chronologie des mouvements des troupes militaires Belges dans L'Afrique Orientale Allemande pendant la guerre 1914 – 1948. (1993)
- Dhr. J. Du Four. Congo : Cinquante ans d'histoire postale.
- Abbé G. Gudenkauf. Campagnes belges en Est africain allemand 1916-1918. (1981)

